

„Antologia Muzicii Românești”

Creații corale

Melania Turcu

Proiectul ambițios de promovare a muzicii corale autohtone, intitulat „Antologia Muzicii Românești - *Creații corale*” și inițiat de Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România, a ajuns, iată, la a XV-a ediție. Păstrând simetria numerică, CD-ul dedicat lucrărilor pentru cor reunește tot 15 piese, semnate atât de compozitori activi în această breaslă, cât și de alți compozitori care s-au aplecat ocazional asupra respectivului gen muzical.

Cele două mari direcții vizate de autorii incluși în acest document sonor sunt reprezentate de lucrările de inspirație folclorică și de cele de factură religioasă.

Așadar, ediția a XV-a a *Creațiilor corale* se deschide cu ***Dorurile mele***, lucrare scrisă de **Dan Buciu** pentru cor și ansamblu instrumental pe text propriu. Gândită într-o formă tripartită în care figurează ideea de repriză (variată), piesa se remarcă prin complexitate armonică (ce dă naștere unui discurs muzical destul de disonant, frământat), prin combinarea scriiturilor de tip omofon și polifonic care pun în prim-plan corul, ansamblul instrumental ocupând un loc secundar în construcție, dar și prin accentul deosebit acordat dinamicii (prin dese fluctuații la nivelul nuanțelor de *piano-forte*). Totodată, transpar anumite elemente de inspirație folclorică, mai cu seamă în partea mediană, redată în manieră polifonică.

A doua lucrare, ***Laudatio***, pentru cor mixt a cappella, aparține compozitorului și interpretului **Christian Alexandru Petrescu**. Autorul realizează o partitură sacră captivantă, folosindu-se de un discurs majoritar polifonic (episoadele omofone sunt de regulă izoritmice și se adresează divinității) din care nu lipsesc ornamentări de ordin melodic sau scurte momente de ison (în a

doua parte a piesei), ambele specifice muzicii religioase, într-o frumoasă înveșmântare armonică.

Piesa cu numărul trei, **O altă revedere**, pentru cor mixt a cappella pe versurile lui Nicolae Labiș, semnată de compozitoarea **Diana Dembinski-Vodă**, ar putea fi privită ca un madrigal modern datorită strânsei relații ce se stabilește între muzică și text, dar și alternării momentelor de omofonie izoritmă cu elemente de recitativ, precum și cu sugestii polifonice. În final, este rememorată parțial tema inițială, prefigurându-se o formă de ansamblu tripartită.

A patra lucrare, **Kyrie** din „**Missa Celestia**” pentru cor, solist și efecte media de **Marcel-Octav Costea**, reprezintă o abordare inovatoare a domeniului muzical coral de factură religioasă, alăturarea corului cu efectele media fiind una reușită și surprinzător de expresivă. Alcătuită din trei părți distincte, piesa dispune de un limbaj muzical neocromatic, redat prin intermediul sintaxelor mixte (omofonă și polifonică) și a unui acompaniament izoritmă, pregnant, ca de psalm (în partea secundă).

A cincea piesă, **Christ ist erstanden (Cristos a înviat)**, pentru cor mixt pe versuri de Johann Wolfgang Goethe extrase din opera *Faust*, aparține binecunoscutului compozitor clujean **Adrian Pop** și constituie un eșantion muzical de factură sacră de înaltă calitate, deopotrivă interiorizat și tensionat. Cele trei părți componente se diferențiază mai ales prin scriitură: polifonică în prima, axată numai pe cuvintele „Christ ist erstanden”, polifonico-omofonă în a doua și pur omofonă în a treia (în cadrul căreia se reia textul primei secțiuni și în care are loc climaxul dinamic al piesei).

Lucrarea cu numărul șase, **Despre pace**, pentru cor de copii și pian pe versuri de Felicia Donceanu, de **Irina Odăgescu-Țuțuianu**, îndeamnă spre introspecție asupra unui subiect cât se poate de actual - pacea/războiul. În acest sens, compozitoarea scoate în relief un leit-motiv fondat pe întrebarea (retorică?): „Oameni mari, voi știți ce înseamnă pacea pentru noi, cei mici?”. Lucrarea se compune din două secțiuni contrastante - prima, mai amplă decât a doua, gândită într-o formă de tipul strofă-refren, iar a doua, mai restrânsă și mai lirică, - în care corul este personajul principal iar pianul capătă rol de acompaniator (deși i se oferă și scurte momente de intermezzo). În ambele secțiuni, scriitura omofonă este suverană, fără a omite și rarele intervenții de recitativ solo.

A șaptea lucrare este de fapt un fragment (prima parte) din **Rugăciune** pentru cor mixt a cappella pe versurile lui Mihai Eminescu, realizată de compozitorul ieșean **Viorel Munteanu** într-un limbaj muzical modal în care sunt evidențiate câteva elemente de inspirație bizantină vizibile în special la nivelul liniilor melodice cu rol tematic ale sopranei soliste (aspect des întâlnit în creațiile vocale ale maestrului Munteanu). Piesa se fundamentează pe o scriitură majoritar omofonă de tipul monodie acompaniată (tema fiind expusă aproape

de fiecare dată de soprana solistă, corul devenind mai degrabă un însoțitor) și pe alternanțe de momente soli-tutti.

A opta lucrare, **TAKA-FUGA**, pentru cor mixt a cappella, a dirijorului și compozitorului **Valentin Gruescu**, reprezintă un exercițiu de virtuozitate corală (în care figurează și anumite efecte vocale), intens polifonizat și variat dinamic, ce îmbracă o formă clasică tripartită (prin reluarea temei inițiale în final). Piesa este o fugă modernă ce amintește de transcrierile pentru cor ale *Bourrée*-urilor pentru lăută în mi minor și La major de Johann Sebastian Bach.

Cea mai amplă lucrare de pe acest CD - a noua - aparține compozitorului **Petru Stoianov** și se intitulează **Cuvinte și strigături**, pentru cor mixt a cappella pe versuri de Nichita Stănescu. Compusă din cinci părți distincte din punct de vedere tematic, sintactic și agogic, piesa este o combinație de elemente folclorice încadrate într-un sistem modal și înfățișate fie prin intermediul unui text propriu-zis („cuvinte”), fie prin anumite onomatopee („strigături”) prezente îndeosebi în ultimele două secțiuni.

Înscrisă tot pe filonul folcloric, a zecea piesă, **Pârâuț cu apă lină**, pentru cor mixt a cappella, a regretatului compozitor **Remus Georgescu**, propune o altă abordare față de majoritatea lucrărilor de acest gen, dispunând de un discurs modal cu armonii surprinzătoare și mai elaborate pentru o muzică de factură populară. Forma tripartită se regăsește atât la nivel tematic (apare ideea de repriză), cât și la nivel sintactic (scriitura folosită pleacă de la omofonie, ajunge la polifonie imitativă (în scară ascendentă în a doua parte) și revine la omofonie spre finalul piesei).

Lucrarea cu numărul 11, **Ciocârlia**, pentru cor mixt a cappella, scrisă de **Felicia Donceanu** pe versurile poetului Lucian Blaga, se constituie din trei părți diferite sub raport tematic și al construcției, dar care au în comun utilizarea elementelor folclorice. Astfel, se face apel la moduri populare subtil cromatizate, precum și la o scriitură corală de o atrăgătoare policromie. O atenție aparte este acordată legăturii dintre muzică și text, ca atare, sunt utilizate anumite efecte vocale ce imită cântecul ciocârliei în prima și în ultima secțiune, în cazul acesteia din urmă caracterizată printr-o anumită pregnanță ritmică, figurează și câteva fragmente din celebra melodie populară *Ciocârlia*, inclusă și de George Enescu în a sa *Rapsodie Română nr. 1*.

A 12-a lucrare aparține profesorului și compozitorului **Grigore Cudalbu** și este un **Sonet** pe versuri de Francesco Petrarca, pentru cor mixt a cappella. Gândită într-o formă cvasi-palindromică alcătuită din șase mișcări restrânse, expuse fie în manieră polifonico-imitativă, fie în manieră omofonă (uneori și izoritmă), piesa este simplă dar eficientă, nu prezintă reliefuri sau culminații mari, fiind egală din punct de vedere ritmic și armonic (sunt folosite armonii de tipul medievalo-renascentist), toate acestea pentru a recrea ambianța muzicii vechi.

Următoarea lucrare, a 13-a, este semnată de **Anca-Nicoleta Neagu** pentru cor de copii pe versuri populare și se intitulează **Plugușorul creștinesc**. Compozitoarea apelează la anumite sonorități accesibile, specifice unui număr considerabil de lucrări scrise în acest gen, iar formatul arhitectonic ales este per ansamblu de tipul strofă-refren (la jumătatea piesei se configurează o nouă secțiune tematică care întrerupe patternul de mai sus). Alăturarea corului cu efectele de percuție realizate de tamburină dar și de sugestiile vocale ale partidei de alto care de cele mai multe ori imită sunetul clopotelor, este una reușită și evocă atmosfera festivă de iarnă.

Penultima piesă, a 14-a, este o inspirată armonizare pentru cor mixt a cappella a colindului **Pomuț răzmuratu**, pe versuri populare, realizată de profesorul și compozitorul **Iosif Fiț**. În ciuda faptului că înveșmântarea într-o armonie clasic-tonală, obișnuită, poate părea desuetă, totuși, melodia ce stă la baza colindului este splendidă, iar ideea de intrare progresivă a vocilor este salutară.

Cu lucrarea dirijorului și compozitorului **Eugen Dan-Drăgoi**, **Mărimuri la Sfântul Apostol Andrei**, pentru cor bărbătesc, se încheie cea de-a XV-a ediție a *Creațiilor corale*. Concepută în stil neopsaltic și structurată în două părți contrastante ca scriitură - prima, în care se apelează aproape exclusiv la cântarea psaltică, specific bizantină, dar în care spre final figurează și scurte momente polifonice, și a doua, în care scriitura polifonică din debut devine omofonă -, piesa dispune de un suport armonic de tip neomodal care nu afectează în niciun fel sobrietatea caracteristică acestui gen muzical.

SUMMARY

Melania Turcu

"Anthology of Romanian Music"

Choral creations

The ambitious project to promote Romanian choral music, entitled "Anthology of Romanian Music - Choral Creations" and initiated by the Union of Composers and Musicologists of Romania, has now reached its 15th edition. Keeping the numerical symmetry, the CD dedicated to works for choir brings together 15 pieces, signed both by composers active in this guild, and by other composers who have occasionally turned to this musical genre.

The two main directions addressed by the composers included in this sound document are works of traditional folkloric inspiration and those of a religious nature.